

Tirolsko. Italijani zahtevajo od vlade, da se osnuje poseben italijanski oddelek deželnega odbora v Inomostu, da bodi deželnega glavarja namestnik Italijan, da se razdeli deželni šolski svet v nemški in italijanski oddelek in da se v deželnem zboru upeljejo narodne kurije. Ako Italijani to dosežejo, potem moramo doseči to tudi mi štajarski Slovenci.

Štajarsko. Dne 5. maja bode v Gradcu v obrtni dvorani sejem ali velikanska beračija za celjski »studentenheim«. — Rado se zgodi, da se v »nemških« spodnje-štajarskih mestih in trgih razglasi cesarskega namestništva, ki so pisani v obeh deželnih jezikih, nabijejo samo v nemškem jeziku. Kaj takega premore le grda zagrizenost.

Koroško. Kiršnerjev »Bauernbund« se pripravlja na volitve. Zboroval bode v Millstatu in Rudi. — V Celovcu priredijo gledališko predstavo za šulverein in südmarko. Koliko boljše bi bilo, ko bi ti veliki Nemci skrbeli za svoje reveže!

Kranjsko. Ljubljansko katol. politično društvo je priredilo lani 29 shodov. — »Glasbena Matica« je tudi barona Heina imenovala svojim častnim udom. Ali je Hein res tak ljubček kranjskih Slovencev? Ali ni baš on kriv, da ni potrjen načrt, po katerem naj bi se zdaj zidalo v Ljubljani?

Primorsko. V Gorici se snuje zelo potrebno trgovsko in obrtno podporno društvo. — V Trstu je umrl kapiteljski vikar monsieur Šust. Njegov namestnik je postal kanonik Fr. Černe. — Ker je lahonska večina v isterskem deželnem zboru zavrgla volitve poslancev Jenka, Mandiča in Kozuliča, bodo volitve za te tri mandate dne 30. maja.

Hrvaško. Madjari so vedno bolj predrzni. Zdaj že hočejo, da morajo uradniki pri državnih blagajnicah tudi na Hrvaškem znati madjarski. — V nedeljo se je vrnil v Zagreb iz belovarske ječe dijak Balasko. Pozdravili so ga dijaki in delavci. Ker pa je policija posegla vmes, pobili so okna županu.

Ogersko. Nj. veličanstvo svetli cesar pridejo v Budapešto dne 28. aprila, da se udeležijo raznih svečanostij o priliki slavljenja tisočletnice. — Avstro-ogerska pogodba še ne bo kmalu dognana. Madjari nočejo privoliti, da bi kaj več plačevali skupnih državnih stroškov, ampak celo zahtevajo novih ugodnostij gledé na užitinski davek, železnice itd.

Vnanje države.

Rim. Dunajski nuncij, nadškof Agliardi, je prišel v Rim, ker meseca maja pojde v Moskvo, da bo zastopal sv. očeta pri kronanju ruskega carja. Meseca junija pa postane Agliardi kardinal. Dunajski nuncij bode potem bržčas Tarnassi.

Francosko. Te dni se je nad 50 sedaj zborničih generalnih svetov ali okrajnih zastopov izreklo zoper progresivno obdačevanje in samo 10 za to. V teh svetih sedé največ bogatini in ti se bojijo pravičnega davka. Vsled tega in zaradi senata je Bourgeoisovo ministerstvo odstopilo.

Angleško. V tej državi dobijo verske ljudske šole. Tudi v Avstriji morajo šole prej ali slej postati verske! — Državni zbor sklene novo postavo, vsled katere bodo na Irskem veleposestniki dajali svoja posestna za 30 let v najem; toda zakupna pogodba se bode lahko spremenila za vsakih pet let.

Nemško. Ker so v zadnjem času ravno pri veliki gospodi dvoboji prišli v navado, zato zahtevajo v državnem zboru katoliški poslanci, naj se to pobijanje po dogovoru strogo prepove. Celó socijalistični poslanci so zoper dvoboj.

Rusko. Žalostno stanje katoličanov se bojda v

kratkem zdatno zboljša. Nadškof Kozlovski mora sestaviti pritožbe katoličanov in pripomočke za zboljšanje, in vse to poslati carju. — V soboto je bolgarski knez Ferdinand došel v Petrograd. Car ga je vsprejel jako slovesno.

Turško. Sultan sicer ne zahteva, da se naj iz Armenije izženejo vsi krščanski misijonarji, ampak edino le oni, ki ljudstvo v tamošnjih krajih ščuntajo. Katoliški misijonarji nikjer ljudstva ne ščuntajo, torej tudi v Armeniji ne, pač pa luteranski in pravoslavni.

Azija. Rusija in Kitajska sta sklenili tajno zvezo. Vsled te zveze mora Rusija Kitajski poslati več sto častnikov, da izvezbajo vojsko 100 tisoč mož, in če treba, mora Ruska Kitajsko tudi braniti proti sovražnikom. Ruska pa dobi v vshodni Kitajski ob morju take pravice, da se lahko reče, da bodo v tej polovici Kitaja zanaprej Rusi gospodovali.

Afrika. Italijani so si napravili štiri nove utrdbe; toda trdnjavi Adigrad v Abesiniji in Kasale v Sudanu bodo prej ko slej izgubili. General Baldissera terja spet 50 častnikov iz Italije. — V južni Afriki še Angleži niso ukrotili upornežev, dasi so jih že par sto z dinamitom neusmiljeno pokončali; 15.0000 puntarjev namrava namreč udariti na mesto Buluwayo.

Za poduk in kratek čas.

Jožef Karba,

to je ime precej daleč znanega posestnika v Babincih pri Ljutomeru. O njem smo zadnjič na kratko poročali, da je obhajal dvojni jubilej, da je namreč letos pred svojim godom dopolnil 75. leto svoje starosti in 50. svojega lastnega gospodarstva. Ob istem času bi bila priložnost še za tretji jubilej, namreč za zlato poroko. Ali ta sè žalibog ni mogla slaviti, ker je blagej ženi bilo pred okoli 15. leti konjsko kopito nanagloma zadalo smrtonosno rano na glavi.

Naš jubilar spada v redko nasejano vrsto starih narodnjakov. Za dokaz zadostuje že ta okoliščina, da v njegovo hišo poleg drugih časnikov vrli »Slovenski Gospodar« zahaja menda od tistega časa, odkar list obstoji. On in pa sedaj že pokojni bivši občinski predstojnik Jurij Kšela sta v občini bila prva, ki sta se zavedala, kaj se pravi biti Slovenec. K tej samozavesti so oba pripravile zraven ljutomersko-narodnih razmer in prebiranja knjig in časnikov pač tudi šole, katere sta bila obiskavala. Domače šole so bile nemške, šolarji pa slovenski. V takih učilnicah se otroci slovenski niso mogli naučiti mnogo več, kakor nič. Koliko le bi se na pr. šolarji nemški ali francoski ali italijanski mogli naučiti, ako bi jim učitelj nauke razlagal s pomočjo jezika slovenskega?

Pisalcu teh vrstic je neka mati, doma v Babincih in sedaj že v večnosti, pravila: »Jaz od svojega školanja v Lotmerki nimam drugega dobička, kakor samo to, da sem se v posebič plačevanem »ekstraštunti« naučila šteti slovenski«. Te besede dovolj jasno povejo, koliko da nemške šole veljajo za slovensko deco. Deklica je redno obiskavala šolo, ne da bi se bila mogla kaj naučiti, ker njeno slovensko uho ni moglo razumeti nemške besede učiteljeve. Da bi se pa slovenski naučila vsaj čitati, zavoljo tega je njeni oče posebej plačeval učitelja.

Nenaravne in nezdrave razmere šolske so bile uzrok, da so nekateri za srečo svoje dece skrbni starši rajše ravnali tako-le: Svojih otrok niso pošiljali v domače šole, ampak so jih dajali v nemške kraje, na-

vadno v Radgono, v Cmurek, v Stras, v Straden. Tukaj so se otroci nemščine vadili tudi doma, kjer so bili na stanovanju. Na podlagi te domače vaje so učenci dobivali prilžnost, da so učitelja v šoli bar nekoliko lažje razumeli. Te vrste šolarja sta bila tudi Karba in Kšela. In skušnja spričuje, da so ravno takšni šolanci bili prvi, kateri so se ob času narodnega prebujevanja najhitreje dali prebuditi iz narodnega spanja ter so se zavedali kot Slovenci. Kakor gospodarji in očetje so namreč iz lastne skušnje znali presojevati malovrednost nemškega jezika po slovenskih krajih v uradu in v šoli. O tej prikazni priča leto 1848., potem 1863. in 1868. Za sedanjí rod po okraju ljutomerskem sta posebno pomenljivi zadnji dve leti. Zakaj? Čuj!

Leta 1863. smo »pri vili« nad prijaznim trgov slovesno slavili tisočletni jubilej cirilo-metodski, obhajali smo spomin na tisti imenitni čas, ko sta pred tisoč leti (863) sveta brata Ciril in Metod prišla k našim predstarišem ter jih s pomočjo razumljive govornice slovenske začela učiti v cerkvi in v šoli. Dne 8. avgusta 1868 pa smo še z večjo slovesnostjo obhajali prvi slovenski tabor v Ljutomeru. Ljudstva se je na tisoče in tisoče zbralo v zelenem logu zunaj trga. Tam smo poslušali za narod vnete govornike, ki so nam razlagali, kakšne krivice da se Slovencem godijo po uradih ali pisarnicah in v šolah; tam smo se poslušalci navduševali, da hočemo za pravice našega dobrega ljudstva delovati in trpeti.

Oba ta narodna praznika sta po Murskem polju še danes v živem spominu. In vzlasti ob tistem času so se »duhovi« začeli deliti v »Slovence« in v »Nemce« ali »nemškutarje«. To zadnje ime so dobili ljudje, ki so po rodu Slovenci, in ker so preplitve pameti, pa ne morejo priti do spoznanja samega sebe ter po sili hočejo veljati za Nemce. V Babincih sta »slovensko zastavo« visoko držala župan Kšela in pa Karba. Njima se je pridružil tistokrat še mladi kmet Drobnič. Dandanes je tam seveda že večje število narodnozavednih Slovencev; če je še kaj »Nemcev« ali slovenskih zaspancev, tega pa ni treba praviti.

Oče Karba je marljivo skrbel tudi za svoje otroke, ne da bi pri tem bil trpel škodo gospodarstveno. Izmed teh mu danes pomagajo doma gospodariti Micika in Dominik in Franček, Matija je župnik v Zrečah, Josip je znan posestnik na Krapji, Alojzij je c. kr. poštni uradnik na Dunaju, Ivan pa služi v cesarskem gradu v Beču. — Sklepoma bodi še povedano, da je naš jubilar zdravja krepkega, opravlja še brez razločka vsa težavna opravila kmečka, tudi duha je mladeniški vedrega. Daj Bog tako še mnoga leta! B. R.

Smešnica. »Kaj pa ti je, da imaš čisto zabuhel obraz?« vpraša sosed sosedu. »Včeraj sem bil na lovu, pa me je puška nekoliko v lice udarila!« — »Čudno«, reče sosed; »pa se ti še danes pozna vseh pet prstov!«

Razne stvari.

Domače. (Blagoslovljenje kapele) v mariborski kadetni šoli bode, kakor smo že zadnjič omenili, prih. torek, dne 28. aprila. Na predvečer bode po mestu obhod vojaške godbe. Dne 28. aprila bode ob 6. budnica, ob 9. uri bodo pa naš milostivi knezoškof vpríčo mil. vojaškega škofa blagoslovili kapelo kadetne šole in ondi imeli sv. mašo z blagoslovom.

(Nagloma umrl) je v Mariboru v ponedeljek po polnoči gimnazijec - tretješolec in gojenec dijaškega semenišča, Jožef Pišek, doma iz Hotinje vesi pri Mariboru.

Bil je marljiv dijak in zelo vesten semeniščan. Bog mu daj večni mir in pokoj, njegovim pridnim starišem pa obilno tolažbe!

(Potrjena postava.) Svetli cesar so potrdili v stajarskem deželnem zboru sklenjeno postavo, s katero se dovoljuje mestu Ptuj pobirati 20 odstotne doklade k državnemu užitninskemu davku na ono meso, ki se dovaža iz drugih občin v ptujsko mestno občino in sicer do leta 1898.

(Bela žena.) V torek je umrl v Župečji vesi pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju posestnik Štefan Korošec v 75. letu svoje dobe. Bil je iskren Slovenec, naš zvest naročnik in pobožen kristijan, ki je še nekaj dnij pred svojo smrtjo 50 fl. poslal za jutrovske misijone. Svetila mu večna luč!

(Drzen napad.) 22 letni pleskar Martin Vidovič, rodом iz ptujске okolice, je v Gradcu pri belem dnevu napadel nekega gospoda, ga vrgel ob tla, mu vzel uro in verižico, potem pa zbežal. Toda kmalu so ga ljudje prijeli in izročili redarjem.

(V Zrečah) so tamošnji prebivalci leta 1893. za »pisanko« oskrbeli dar čez 1000 fl., s katerim so še tisto leto popravili farno cerkev, sledeče leto 1894. so ob Veliki noči za veliki oltar oskrbeli svečnjake in pregrinjalo za 155 fl., lani so si »za pisanko« ustanovili »farnocerkveno bukvarnico«, a letos so gospodarji čeden znesek darovali za cerkvene potrebe sploh in posebi mladina je cerkvi »za pisanko« kupila krasne mašne bukve. Lepo spričevalo za tamošnje ljudstvo je tudi to, ker je po hišah razširjeno še precej zdatno število časnikov, in »Družba sv. Mohorja« šteje letos med svojimi udi vsakega petnajstega farnika. Pač hvale vredno!

(Petdeset let) bode prihodnji ponedeljek, dne 27. aprila, kar vozi južna železnica iz Gradca skozi Maribor v Celje. Kaj je ona v tem času prinesla slovenskemu ljudstvu? In kaj bode zopet čez petdeset let? Koliko izmed nas, ki se zdaj veseli in zdravi po njej vozimo, bode še takrat na svetu? Sivi starčki bodemo, ali pa bodemo v zemlji že mirno počivali — in vlak, on bode vozil naprej!

(V Peklu pri Poličanah) sedanjí »gemeindevorsteher« še ni našel v treh letih toliko časa, da bi položil občinski račun. Hvalijo ga bojda samo pivci znane »šnopsapotike«. Ker bodo v kratkem ondi občinske volitve, zato se nanje pripravite slovenski možje ter volite v občinski odbor verne Slovence!

(Štrajk mizarskih pomočnikov.) V Mariboru so v ponedeljek ustavili delo mizarski pomočniki. Zahtevajo deseturno delo na dan in zvišanje plačila za 15 odstotkov.

(Otrok zgorel.) Dne 15. aprila je za nekaj časa zapustila svoje stanovanje delavčeva žena Neža Seničar v Storah pri Celju. Njena 2letna hčerka Angela pa med tem časom spleza na štedilno ognjišče, kjer se je kurilo. Hčerki se vname obleka, in revica se tako opeče, da drugi dan umrje.

(Mlada kopriva.) A. K., nekdanj dijak na mariborski gimnaziji, doma v Gotovljah pri Žalcu, še le komaj 16 let star, ukradel je 100 gld. V nedeljo popoldne ga je gnal žendar vklenjenega v Celje.

(Zginil) je pred 14 dnevi v Arnji vesi žalske fare Anton Košec, stacunar. Ženi je vzel ves denar in najbrž pobegnil v Ameriko.

(Novi poštni urad.) V Solčavi v gornji Savinjski dolini se bode ustanovila pošta, ki bode imela vsakdanjo zvezo s poštnim uradom v Lučah.

(Premeščeni notarji.) Justični minister je premeslil nastopne notarje: Dr. Fr. Furbasa iz Brežic v Maribor, R. Bratkoviča iz Rogateca v Brežice in Fr. Strafella iz Trziča v Rogatec.